

Collegial-Eidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 3.

Den 20 Januar 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Om Pesten. (Fortsættelse.)

Under 15 Aug. f. A. tilstillede Cancelliet General-Toldkammeret det i sidste Numer indførte Quarantaine-Commissionens Forslag, med Anmodning til bemæltede Kammer, at nedsende det til Øresunds Toldkammer, hvis Directeurs, Geh. Conf. Raad Mumsens, Anmærkninger til Forslaget under 18 næstefter fra General-Toldkammeret bleve Cancelliet tilsendte. Dagen derpaa æffede sidstnævnte Collegium Quarantaine-Commissionens Betænkning over Told-Directeurens Anmærkninger, som under 23 f. M. indløb, og under 29 tilsendtes General-Toldkammeret, hvilket under 2 Sept. sendte Cancelliet Svar. Dette blev atter af Cancelliet meddeelt Quarantaine-Commissionen, og efterat man havde modtaget dennes Betænkning derover, blev Admiralitetet under 19 Sept. underrettet om Quarantaine-Commissionens Forslag af følgende væsentlige Indhold:

- 1) At Vagtskibene maatte gives Befaling, saavidt muligt, at efterkomme Alt i Følge Forordn. af 28 Oct. 1771. Og formeente Commissionen, at Vagtskibet i Sundet af de Skibe, som ansees urene, maatte imodtage de til den øresundske Toldklarering fornødne Papirer, før ufortøvet at besørge dem i Land og klarerede; ligeledes, at de til Kjøbenhavn opsejlende Skibe maatte fra Vagtskibet i Sundet advares, at gaae med Sjouv paa Toppen ved Opsejlingen, og at ankre i Jyderenden ved Kjøbenhavns Vagtskib, samt der at mælde sig.
- 2) At der maatte gives Befaling til Vagtskibet her paa Rehdén, at de Skibe, som skulle til Hovedstaden eller andre danske Stæder, og fra Kjøbenhavn kunne faae den øresundske Told klareret, samt skulle ligge der i Quarantaine, maatte paalægges, at have Sjouv paa Toppen til Tegn, at de vare under Quarantaine, hvilket Vagtskibet skulde paasee.
- 3) At der enten maatte udlægges noget Skib, som kunde modtage en Lots, hvilken efter 6 Post i Forordn. af 1771 bragtes fra noget Skib, hvor Smitten kunde befrygtes, eller at Admiralitetet, istedetfor at udlægge saadant Skib, vilde af Defensions-Commissionen laane det paa Lunetten værende Krudttaarn, som har været brugt til Marketenter og Arbejdsfolkernes Natteleje, og nu er næsten ledigt.

Ved at meddele ovenstaaende Quarantaine-Commissionens Forslag, anmodede Cancelliet Admiralitetet om at ville, i Overeensstemmelse dermed, foranstalte det Fornødne.

Ligeledes blev det kongl. General-Toldkammer under samme Dato tilmældt, at Quarantaine-Commissionen, i Anledning af General-Toldkammerets Skrivelse, blandt Andet havde svaret: For at klarere Tolden i Sundet, skulde alle Skibe have Communication med Øresunds Toldkammer, og paa det denne kunde skee i hensigtsmæssig Orden, maatte Indretninger træffes, som ej vare til Sinkelse for Fremmede, der skulde klarere Øresunds Told, og dog kunde betrygge de danske Lande for pestagtige Sygdommes Indbringelse, hvorfor og Amtmændene fra Cancelliet vare tilskrevne om hensigtsmæssige Foranstaltninger paa Kysten. ")

Til

- *) Under 19 Aug. 1797 bleve vedkommende Amtmænd tilskrevne, at Commerce-Collegium var anmodet, at erindre Consulerne i Middelhavet om at holde over Placaten af 17 Jul. 1782. Men da noget Skib desuagtet muligens kunde forlade Middelhavet, eller noget mistænkt Sted i samme, uden at have iagttaget samme Placats Forskrift, saa anmodedes Amtmændene om, i deres Jurisdiction at paasee Forordn. af 13 Jun. 1771 iagttaget af saadanne Skibe indtil Pesten ophører, samt ved Kysterne at bringe i Erindring det, som maatte findes passende af Forordn. af 8 Oct. 1771.

Tilligemed dette troede Commissionen, at den af Told-Directeuren foreslagne Orden burde paabydes, at nemlig Magistraten eller Sundheds-Commissionen i Helsingør skulde foranstalte, at hver Skipper, som nærmede sig Broen med sin egen Jolle, inden han kom til Broen af Færge-Ordonnancen blev tilraabt og spurgt, hvorfra han kom, og om han havde Sundhedspas. Var hans Svar da ikke fyldestgørende, saa maatte han ej tillades at komme i Land, men hans Papirer maatte modtages med den fornødne Forsigtighed, nemlig paa Enden af en Stok, og enten dyppes i Edike, eller røres med Enebær eller Svovl, og saa bringes Vedkommende til Klarering.

Alf Toldkammeret blev begjert, at det, i Overeensstemmelse hermed, vilde foranstalte det Fornødne, ligesom og Stiftamtmanden i Sjælands Stift under samme Dato blev anmodet om den nødvendige Foranstaltning for saavidt Helsingør vedkom.

(Fortsættelsen følger.)

Efter indkommen Ansøgning fra Bryggerlaugets Interessentere om Forhøjelse af Ørtarten fra 1755 har Kongen, paa anbefaling fra Kjøbenhavns Magistrat og 32 Mænd, ved Rescript til bemældte Magistrat af 19 d. M. bevilget, at Bryggerlauget indtil næste 1 Nov. maa lade sig betale 14 Marks Øllet med 16 Mk. for Tønden, hvorimod ingen Forhøjelse tilstaaes paa de
øvrige

øvrige Sorter; og paa det 6 Marks Øllet kan blive de fattige forbeholdet, maa det, saa længe Forhøjelsen paa 14 Marks Øllet vedvarer, ikke af Brændeviinsbranderne bruges til Paasat, under den i lige Tilfælde forhen fastsatte Mølet af 4 Rdlr. til Politiekassen. Ovennævnte Forhøjelse bevilgedes paa Grund af, at Bygget nu beaales med 13 = 14 Mk. Tonden og derover, Humlen med 80 Rdlr. for Skippundet, en Læst Steenful med 23 = 25 Rdlr. og Brændet med 8 = 10 Rdlr. for Savnen, hvorimod den Tært, som Øllet er sat efter, er beregnet til ulige ringere Priser, nemlig 9 Mk. for en Ed. Byg og 60 Rdlr. for et Skippd. Humle, ligesom og Brændepriisen var da 21 Mk. for Savnen.

Forgivning.

Det har behaget Hs. Majest. Kongen, ved Resolution af 29 Dec. 1797 at befale General-Toldkammeret, at samle i een Placat de Tillæg og nærmere Bestemmelser ved Told- og Consumtions-Forordningen af 1 Febr. f. A., hvilke siden dens Udgivelse, efter indkomne Forespørgsler og Ansøgninger, ere fundne fornødne og gavnlige, og kunne tjene til hver Mandes Efterretning.

I Følge heraf er under 30 Dec. f. A. den befalede Placat udkommen.

Justitsaig.

I Maret 1793 blev Peter Nielsen, da værende Fuldmægtig hos Grosserer Brock i Kjøbenhavn, sagsøgt af

af Andreas Rømmerich, som Fuldmægtig for Johannes Bertelsen, til at betale 43 Rdlr. 15 ß, som Bertelsen hos ham skulde have tilgode. Han paaberaabte sig derimod, at Fordringen allerede af ham var betalt, og til Beviis herfor fremkom med en i Johannes Bertelsens Navn under 15 Dec. 1792 udstedt Quittering, som indeholdt, at samme skulde ansees som Beviis for, at førnævnte 43 Rdlr. 15 ß vare betalte, naar Procurator Dethmers Paategning om Pengenes Modtagelse tillige medfulgte. En saadan Tilstaaelse af denne, hvorved han tilstod, at have modtaget Pengene, og extraderede Quittingen skadesløs til Nielsen, fandtes under samme Dato neden under Quittingen. Da Bertelsen mod Underkrivten fremsatte exceptio manus, saa blev et Forhør optaget, under hvilket han forklarede, at have faaet disse 43 Rdlr. 15 ß tilgode hos Nielsen for efterhaanden udlagte Penge, hvilke han endnu ikke havde faaet betalte, hverken af Dethmer eller Andre; fremdeles, at Ingen, uden hans Svoger Rømmerich havde i Commission, at indkræve disse Penge, og at han ingen Quittering havde udstedt for samme, ligesom han ogsaa aldeles benegtede, at have skrevet sit Navn under den omhandlede Quittering, hvilket han senere med Lovens Fed har bekræftet.

Under dette Forhør har Dethmer tilstaaet, at have skrevet Johannes Bertelsens Navn under Quittingen, men paaberaabt sig dennes Tilladelse dertil, og har end
videre

videre i et Promemoria af 25 Jun. 1794 afgivet en Forklaring, der iblandt Andet indeholder, at han, efterat have været befalet Defensor for Johannes Bertelsen og tvende andre for Tyveri tiltalte Personer, samt privat engageret for at forsvare Rømmerich og Hustru under samme Sag, og han derhos havde tilendebragt adskillige Forretninger for Bertelsen, var Regningskravet hos Nielsen endnu tilbage, hvilket han, efter Bertelsens idelige Overhæng, indkasserede, som Quittingen udviser. Han frev Quittingen paa Inspecteur Curk's Contoir med Bertelsens Vidende og Billie, og derefter tilkjendegav han Rømmerich, at der Intet mere var tilbage at besørge, samt æskede Salarium for det, han, udenfor sit Defensorat, havde forrettet for Bertelsen, samt for sit Arbejde, som Sagfører for Rømmerich og Hustru. Rømmerich tilbød ham da 5 Rdlr.; men da han for Udlæg og Salarium forlangte 20 Rdlr., sagde Rømmerich, at det kunde beroe, indtil Bertelsen kom paa fri Fod, hvorefter han ingen videre Betænkning om den Sag gjorde sig. Til Beviis for, at han har havt Bertelsens Mandatum til at indkassere foransorte Penge, og Tilladelse til at skrive hans Navn under Quittingen, ere der fra hans Side førte adskillige Vidner, som dog intet Bestemt, i det omtvistede Tilfælde, have kunnet forklare.

Ved Hof- og Stadsrettens Dom, affagt den 29 Aug. 1796, er kjendt for Ret: "Hof- og Stadsrets-

Pro-

"Procurator Johan Top Dethmer bør have sin Procurator-Bevilling forbrudt. Saa bør og Johan Top Dethmer have forbrudt Haand, Ære og Boeslod."

Ved Højesteret blev den 11 Nov. 1797 affagt følgende Dom: "Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande, og bør Johan Top Dethmer i Skadegjæld til den forurettede Peter Nielsen betale 55 Rd. 15 $\frac{1}{2}$ med Rente 4 p. C. af de 43 Rdlr. 15 $\frac{1}{2}$ fra den 30 Marts 1793 til Betaling skeer.

Derimod indstillede Pluraliteten af Højesterets Tilforordnede den Tilstalte til Arbejde i Forbedringshuset paa Hs. Majestæts Naade, paa Grund af

- 1) at lemlestende Straffe, naar de ej ere forbundne med Hændommelse til stedsevarende Fængsel eller offentligt Arbejde, synes at være aldeles hensigtsstridige, da de sætte Forbryderen ud af Stand til, at ernære sig paa lovlig Naade, og saaledes i en vis Henseende nødsage ham til, ved nye Forbrydelser at gjøre Brud paa den almindelige Sikkerhed, hvis Betryggelse er Straffovenes Hensigt;
- 2) fordi Falsk og Tyveri synes at være associerede Forbrydelser, som have meget tilfælleds med hinanden, og Straffen for Tyveri er nu ved den senere Lovgivning betydeligen formildet, hvorimod den ældre Lovgivnings haardere Bestemmelser, i Henseende til Straffen for Falsk, endnu er gjældende.

Paa disse Grunde har det behaget Hs. Majest. ved Rescript til Kongens Foged af 12 d. M., at for-
 milde den over bemældte forrige Hof- og Stadsrets-Pro-
 curator Johan Top Dethmer assagte Højesterets-Dom
 saaledes, at han maa hensættes til Arbejde i Tugthuset
 paa Kongens Naade.

Blandede Efterretninger.

3 Anledning af en indkommen Forespørgsel, om den,
 ved Rescriptet af 20 April 1786, Præsterne i Viborg
 og Aalborg Stifter tillagte Jule-, Paafe- og St. Hans-
 Nedsel, bestaaende af Kage, Ost, Æg o. s. v. skal an-
 sees som et Slags Tiende, og som saadan komme med
 i Beregning ved Bestemmelsen af Tiende-Afgivten, er
 Stiftamtmanden over Viborg Stift under 16 Dec. f.
 A. tilskrevet: at Cancelliet holder for, at det vilde være
 upassende, om denne Præstation, der ved en særskilt
 Anordning er paabudet eller autoriseret, og som alde-
 les ikke er benævnt som Tiende, hvortil den ej heller
 efter sin Natur synes at henhøre, skulde komme med i
 Beregning ved Tiende-Afgivtens Bestemmelse, hvor-
 imod den, ligesom Offer og andre Rettigheder af dette
 Slags, bør være uden for Beregningen til Tiende-Af-
 givtens Fastfattelse.

31 Anledning af en indkommen Forespørgsel, om
 den reformerte Præst i Fridericia er berettiget til at for-
 rette

rette Ministerialia i Middelfart, hvor ingen reformeert Kirke eller Menighed er, blev Hyens Biskop tilskrevet under 16 Dec. f. A., at, da der ingen reformeert Præst er i Middelfart, Kan det ikke negtes den reformerte Præst fra Fridericia at forrette Ministerialia hos de Reformerte sammesteds.

Statsminister Græv Schimmelmann er under 5 Jan. given kongelig Befaling, at indtræde som Formand i Directionen for det clausenske Hvide-Commis i afgangne Statsminister Græv Bernstorffs Sted.

Under f. D. er Etatsraad Wormskjold udnævnt til Medlem af Commissionen for Universitetets og Communitetets Jordegods, istedetfor Statsminister Græv E. D. F. Reventlow, som fra bemældte Commission i Naade er entlediget.

Endeel Flensborger Skippere have ansøgt, at Liggedagene for de Skibe, som bringe Korn og andre Varer til Bergen, maatte forøges, paa Grund af, at de tilstaaede fjorten Liggedage ikke vare tilstrækkelige til at affatte de medbringende Ladninger; men, da Forlængelsen af Liggedagene, efter Stiftets, Magistratens, de deputerede Borgernes og Oekonomie- og Commerce-Collegii Formeninger, vilde have høist ubehagelige Følger for Stadens Kjøbmandskab og borgerlige Næring, er Vedkommende under 6 Jan. d. A. tilkjendegivet, at
det

det i denne Henseende maa have sit Forblivende ved det, som allerede er bestemt.

Under 12 Jan. er Conferenceraad og Rentekammer-Deputeret Høe given kongelig Befaling, at indtræde i den kongelige Postkasse-Pensions-Direction i den, efter Ansøgning dervfra afgaaende, Statsminister Græv E. D. F. Reventlows Sted.

Benaadning.

Dersom aldeles udmærket moralsk Fuldkommenhed berettiger til aldeles udmærket Agtelse, og dersom sli Agtelse ved Exemples Magt har gavnlig Indflydelse paa det Hele, saa have udentvivl Embedsmændene Ret, naar de fremdrage den skjulte Fortjeneste for Regentens Øje, og medvirke til dens hæderlige Belønning. En saadan Handling erfares af følgende Cancelliets Brev til Kammerherre og Oberstlieutenant Græv Ahlesfeldt-Laurvig.

"Pro Memoria."

"Af en hertil indkommen Beretning fra Oberst de Seue, Over-Inspecteur Bull, Cancellieraad Schwimgel, Sorensskriver Rasmussen og Præsten Hr. Croger, "Alle af Laurvig, har Cancelliet bragt i Erfaring, at "Bonde-Lehnsmanden i Thanum Præstegjæld, Hans "Andersen Grønneberg, som er af ypperligt moralsk "Forhold, besidder udbredte practiske Kundskaber, og som
"i en

"i en Række af 30 Aar har forestaaet det byrdefulde, og
 "der i Egnen lidet lønnende Lehnmands-Embedet med saa
 "megen Glid, Orden, Kjerlighed og Forstand, at han be-
 "standigen har høst sine Forsattes Agtelse og Yndest,
 "samt Almuens hele Kjærlighed og Tillid, har end vi-
 "dere gjort sig fortjent af sine Medborgere ved følgende
 "Handlinger: "

"Han har ved sin Vindskibelighed og sit opmuntren-
 "de Exempel gjort øde Strækninger og Steder frugtbare."

"Ved den dyre Tid, som indfaldt der i Egnen 1795,
 "da intet Korn var at erholde i de nærmeste Kjøbstæder,
 "har han langvejs fra indkjøbt, og uden ringeste For-
 "deel udborget til Nødlidende, saavel Brød som Sø-
 "deforn".

"I forrige Aar har han ikke alene gjort For-
 "slag til et Korn-Laanemagazin, men bestrider endog
 "selv af egen Formue dette Magazinhuus opbygget, og
 "lader den dertil medgaaende Capital henstaae rentefri
 "udi de første 10 Aar; ligesom han og har selv først gi-
 "vet 10 Edr. Kornvarer dertil, og dernæst, som Laan,
 "indskudt rentefrit for 10 Aar 80 Edr.; ved hvilket Ex-
 "empel andre af Egnens Beboere ere opmuntrede til li-
 "geledes at indskyde saa meget, at Magazinet nu alle-
 "rede har en Fond af 200 Edr. Korn."

"Cancelliet, opmærksomt paa denne Mandes sjældne
 "Bestræbelser for i sin Kreds at virke til det almindelige
 "Vel, samt hans prisværdige Opoffrelser for den træn-
 "gende

"gende Almue, forenet med hans evige gode Forhold,
 "har anseet det for sin Pligt, omstændeligen at foredra-
 "ge Hs. Majest. alt dette, og at henstille til Allerhøjst-
 "samme, om ikke denne Mand maatte findes værdig til
 "at erholde et Bevlis af Regjeringen paa sammes ud-
 "mærkede Yndest for den Undersaat, der ved saa mange
 "ædle Handlinger havde gjort sig fortjent til samme."

"Hs. Majest., glad ved at kunne vise, hvor me-
 "get Han agter personlige Fortjenester hos enhver af
 "sine Undersaatter, har derpaa, ved Resolution af 25.
 "Oct. f. A. befalet, at fornævnte Lehnsmænd i Thannum
 "Præstegjæld, Hans Andersen Grønneberg, skal, til
 "Bevlis paa Allerhøjstsammes Raade for hans patrioti-
 "ske Bestræbelser, stjenkes en Medaille, udpræget i
 "Guld til 50 Species-Ducaters Værdi, med Paaerskrift:
 "For ædel Daad; hvilken Medaille han maa have Til-
 "læggelse til at bære paa Brystet, hængende i et sort
 "Bånd."

"I Følge denne Hs. Majestats Befaling giver
 "man sig den Ære, herved at tilstille Hr. Grøve den
 "omhandlede Guldmedaille; denne skalde man tjenstligst
 "anmode Dem at ville paa en Søndag, naar Gudstje-
 "nesten er tilendebragt, overlevere Lehnsmænd Grønne-
 "berg, og derhos tilkjendegive Almue Resolutionens
 "Indhold, samt derefter indberette hertil, at dette af
 "Dem er efterkommet."

"Det kongl. danske Cancellie. d. 15 Jan. 1798."

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Vaaler Sognekald i Aggershuus Stift, 360 Rdlr. Indvigens Sognekald i Bergens Stift, 482 Rdlr., hvooaf svares 150 Rdlr. til den resid. Capellan. Det residerende Capellanie til Domkirken i Trondhjem, 470 Rdlr. Jesgindøe Sognekald under Aalborg Stift, 92 Rdlr.

Under det tydske Cancellie: Kirkeprovstiet og Sognepræste-Embedet i Apenrade.

Under Rentekammeret: Smedens Tjeneste ved Frederiks Steenbrud paa Bornholm. Den aarlige reglementerede Gage er 160 Rdlr., og desuden 15 Rd. i Douceur for hver 1000 Cubikfod, som opbrækkes og poufferes.

Under General-Toldkammeret: En Krydsbetjent-Post i Laurvig under Moss Toldsted.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 12 Jan. er Sognepræsten til Frue Kirkes Menighed i Trondhjem, H. J. Wille, beskikket til at være tillige Stifts- og Domprovst i Trondhjems Stift, og den residerende Capellan ved Dom-Kirken der i Byen, J. Angell, til
at

at være Sognepræst ved bemeldte Kirke. Den 19 Jan. er Sognepræsten for Næsbye og Tyvelse, Hr. B. P. Wellejus, confirmeret til Sognepræst for Glumsøe og Bavelse Menigheder i Sjælland. Under s. d. er Procurator Zacharias Verbom confirmeret at være Stads-Mægler og Skibs-Klarerer i Christianssand.

Under det tydske Cancellie: Den 9 Jan. er Cand. jur. G. C. H. Lafrank af Tehmern bestilt til Underrets Advocat.

Under Generalitetet: Den 12 Jan. er den ved Generalitets- og Commissariats-Collegii Bogholder-Contoir staaende Cancellist, Secretair von Ditten, for medelst Svaghed og efter Ansøgning afgaaen paa Bartpenge, og den ved bemældte Contoir staaende surnumeraire Cancellist Scheweinsbrathen i hans Sted udnævnt til virkelig Cancellist; Fændrik v. Dagenboldt af det syenske Infanterie-Regiment forsat som Cornet ved det trondhjemske Dragon-Regiment; Fændrik v. Thiim af det andet aggershusiske Infanterie-Regiment afskediget med Pension; Fri-Corporal i Kronprindsens Regiment og Ejer af Vestervig-Kloster, E. v. Molderup, er ved sin Afgang fra Regimentet beskikket til virkelig Krigs-Assessor.

Under Rentekammeret: Den 17 Jan. er Læreren ved Sø-Cadet Academiet, P. F. Deichmann

ud

udnævnt til Inspecteur ved det Kjøbenhavnske Classe-Lotterie.

Under General-Toldkammeret: Den 3 Jan. er J. F. Buchholm beskikket til Told- og Consumtions-Casserer i Stavanger; den 10 Jan. Exam. jur. P. Plgaard til Told- og Consumtions-Casserer i Besle.

Under Admiralitetet: Den 5 Jan. er Enroullerings-Chefen i Vester-Gyllands District, Commandeur-Capitain Wigandt, paa Grund af Legems-Svaghed og efter Ansøgning, med Pension entlediget af Sø-Statens Tjeneste, og Commandeur-Capitain D. E. Bagge ansat som Enroullerings-Chef i bemaeldte District, samt det derved ledigt blevene Compagnie forundt Capitain E. H. Blom, og dennes Capitain-Lieutenants-Gage tillagt Capitain-Lieutenant J. Ebbesen; ogsaa er Second-Lieutenant G. F. Perche avanceret til Premier-Lieutenant med Gage. Under s. D. er Mynster skriver Krey i Slesvigs District benaadet med virkelig Krigsraads Character.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Numer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.